

Eind november brengt de Europese Commissie haar Mededeling met opties voor het 'GLB na 2013' uit. In de Europese Unie wordt het landbouwbeleid van de lidstaten van oudsher gemeenschappelijk of gezamenlijk gevoerd – vandaar GLB of Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Nadien volgen de concrete voorstellen. Op basis van deze voorstellen zullen de Raad van Ministers én het Europese Parlement beslissingen nemen.

Met het oog op dit debat hebben alerhande politieke en maatschappelijke geleidingen in Europa stellingen ingenomen over de toekomst van het Europese landbouw- en plattelandsbeleid.

In de aanloop naar de Mededeling van de Europese Commissie brengen wij u de belangrijkste stellingen, onder de noemer 'Het GLB na 2013 volgens ...'

Het GLB na 2013 volgens ...

- de Boerenbond
- de wereld
- de Europeanen
- de Europese boerenbond
- de Europese Commissie
- de Europese sociale partners – regio's
- het Europees Parlement
- de Raad van Ministers
- Wallonië en de buurlanden
- de Vlaamse ngo's
- de Vlaamse overheid

steun GLB ook morgen
www.steunGLB.be

Europese boeren willen loon naar werk

Globaal genomen staan burgers positief tot zeer positief tegenover de Europese landbouw en het landbouwbeleid, ook al verschillen de uiteindelijke verwachtingen. Voedselzekerheid staat bij velen opnieuw voorop. "Het jaar 2008 – met dreigende schaarste en hoge prijzen – heeft sporen nagelaten", kopten we vorige week. Voor de Europese boeren heeft niet 2008 maar 2009 – met zeer lage prijzen in alle sectoren – zware sporen nagelaten. Geen wonder dat zij een 'fair' of eerlijk maar ook enigszins stabiel inkomen als doelstelling van het GLB blijven vooropstellen. Ook na 2013! 'Eerlijk' wil zeggen 'loon naar werk'.

EUROPA

■ Pieter Verhelst (Studiedienst) en Jacques van Oustry

Volgende week congresseert Copa-Cogeca, dat is de Europese koepel van de representatieve landbouworganisaties en hun landbouwcoöperaties uit de 27 EU-lidstaten, onder de titel: 'GLB na 2013: een eerlijk en stabiel inkomen voor boeren'. Hiermee wordt de kern van het debat over het toekomstige GLB scherp gesteld. Zonder leefbaar inkomen is de sector niet in staat in te spelen op alle maatschappelijke verwachtingen die bestaan over voldoende, verscheiden, kwaliteitsvol, veilig en duurzaam geproduceerd voedsel tegen redelijke prijzen.

Voor de Europese boeren heeft 2009 – met zeer lage prijzen – sporen nagelaten.

Wat de voedselcrisis van 2007-2008 betekende voor de consument, is de financiële en economische crisis van 2009-2010 voor de producent. De politieke aandacht is weer in evenwicht. Naast redelijke prijzen voor consumenten is een eerlijk inkomen voor producenten noodzakelijk. Daarvoor is niet enkel de werking van de markt maar ook een actief landbouwbeleid nodig. Copa-Cogeca laat niets onverlet om dit op het Europese forum aan te kaarten. Ze benadrukt dat de landbouw van strategisch en economisch belang is en een centrale rol vervult in de wereldwijde uitdagingen waar we voor staan. Door de stijgende vraag naar voedsel, in combinatie met de klimaatverandering en de toenemende schommelingen van de markt, kan voedselzekerheid niet langer als vanzelfsprekend beschouwd worden.

Meer nodig dan de markt

De markt op zich kan niet garanderen dat de Europese bevolking beschikt over een verzekerde en stabiele bevoorrading van veilig en kwaliteitsvol voedsel, geproduceerd op een duurzame manier. Het GLB moet hierin ook na 2013 een cruciale rol spelen. Met toenemende risico's zal een sterk GLB met behoud van het budget meer dan ooit belangrijk zijn.

Als de Europese consument moet kunnen vertrouwen op zijn voedselvoorziening en Europa tegelijk moet bijdragen tot wereldwijde voedselzekerheid, moet het GLB de productiecapaciteit van de Europese landbouw – verspreid over het hele Europese grondgebied – in stand houden en stimuleren. Daarnaast moet een dynamische en concurrentieel agrovoedingsindustrie, die werk verschaft aan meer dan 40 miljoen mensen in de EU, een niet te verwaarlozen bijdrage leveren aan de nieuwe 'Europa 2020 strategie', die zich Europese economische groei en jobcreatie tot doel heeft gesteld.

Met gelijke wapens

De voorbije jaren moesten de Europese landbouwers echter optomen tegen toenemende concentratie in de voedingsketen en oneerlijke concurrentie van ingevoerde producten die niet aan de zelfde kostprijs-

Voedselzekerheid kan niet langer als vanzelfsprekend beschouwd worden.

verhogende normen en waarden hoeven te beantwoorden. Hierdoor waren de boeren niet in staat een eerlijke vergoeding uit de markt te halen, waardoor de productie en de tewerkstelling in meerdere sectoren terugviel. Daarom dringt Copa-Cogeca erop aan dat werk wordt gemaakt van het versterken van de economische rol van boeren als producenten van voedsel. Het GLB moet Europese boeren in staat stellen een eerlijk inkomen uit de markt te halen en tegelijk verder een brede waaier van economische, sociale en plattelandsdiensten te leveren, die worden gewaardeerd door de samenleving. Het GLB moet een 'gelijk speelveld' garanderen voor alle boeren op de Europese eenheidsmarkt.

Copa-Cogeca is ervan overtuigd dat de Europese boeren en hun coöperaties een belangrijk antwoord kunnen zijn op uitdagingen inzake voedselzekerheid, stabiliteit in de wereld en klimaatverandering. Ze roept de Raad van de Europese Unie, het Europees Parlement en de Europese Commissie dan ook op om werk te maken van een GLB na 2013 dat hen hierbij helpt.

INFORMATIE – Het gedetailleerde standpunt vindt u op www.copa-cogeca.eu.

Het GLB moet een 'gelijk speelveld' garanderen op de Europese eenheidsmarkt.

Eenheid in verscheidenheid

Copa-Cogeca telt onder haar leden landbouworganisaties en -coöperaties uit de zeventwintig lidstaten. Dat zijn er meerdere per lidstaat. Twee Belgische landbouworganisaties maken deel uit van deze Europese koepel, met name de Boerenbond en de Waalse FWA. In totaal zitten meer dan zestig landbouworganisaties uit de verschillende streken van Europa rond de tafel, elk met hun eigen landbouw en platteland, zeer verschillende landbouwstructuren en specifieke bekommernissen. Hoe krijg je dat op één lijn? Bijna twee jaar heeft Copa-Cogeca erover gedaan om een standpunt te bepalen.

Wij vroegen Pekka Pesonen, algemeen secretaris van Copa-Cogeca, hoe de organisaties omgaan met die grote verscheidenheid van belangen – trouwens een verscheidenheid die we in het debat ook in de Raad van Ministers en het Europees Parlement zullen tegenkomen. Hij erkent dat de ledenorganisaties in de loop van de discussie meerdere visies hadden. Maar het was snel voor iedereen duidelijk dat het in het belang van iedereen was dat ze met een gezamenlijk

standpunt naar buiten konden komen. Een drijvende factor in het naar elkaar toegroen van gedachten was de sterke economische terugval die alle boeren in heel Europa in 2009 hebben doorgemaakt.

– Europees landbouwcommissaris Dacian Cioloș zegt aan al wie het wil horen dat het GLB er niet alleen voor de boeren is, maar voor alle Europeanen. Hij nodigde iedereen uit om zich uit te spreken over het GLB na 2013, niet enkel jullie – zoals vroeger het geval was. Hoe gaan jullie om met dit verbrede debat?

“De Europese besluitvorming is door de jaren heen veranderd. Copa-Cogeca is mee geëvolueerd. Ze ziet duidelijk dat de samenleving verwachtingen heeft ten overstaan van de landbouw wat voedselzekerheid, voedselveiligheid, milieu, sociale aspecten en dierenwelzijn betreft – om er enkele te noemen. We zijn ervan overtuigd dat het net de Europese landbouwers zijn die al deze voordelen kunnen bieden. Als tegenprestatie vragen we een stabiel, wetgevend kader op lange termijn, dat onze economische leefbaarheid garandeert. De crisissen hebben de economische realiteit van de sector weer op de voorgrond geplaatst. Het GLB kan maar verantwoord worden als het in eerste instantie instaat voor voedselproductie. Enkel economisch leefbare landbouwbedrijven kunnen voldoende, kwalitatief voedsel produceren. Daarom benadrukt Copa-Cogeca naast de maatschappelijke toegevoegde waarde van de sector vooral de landbouw economie en het gezinsinkomen voor landbouwers.”

– Heel wat deelnemers aan het debat hebben een gemeenschappelijk belang in een sterk GLB, maar ze verschillen nogal van mening over de instrumenten en accenten van het beleid. Heeft Copa-Cogeca ingezet op een brede coalitie rond een sterk GLB en geprobeerd de verschillende visies te overbruggen over de maatschappelijke grenzen heen?

“Wij zijn actief op zoek naar bondgenootschappen met verschillende partners in de voedingsketen. Want de meesten zijn er inderdaad van overtuigd dat we een sterk, gemeenschappelijk GLB nodig hebben om de welvaart te garanderen van bijna 40 miljoen mensen die actief zijn in de hele voedingsketen. Natuurlijk bestaan er meningsverschillen. Als vertegenwoordiger van de landbouwers zijn we ervan overtuigd dat wij altijd het best geplaatst zijn om de verwachtingen van onze partners in de voedingsketen in te vullen. Wij nemen deel aan discussies, seminars en fora op het Europese niveau. We namen samen met de voedingsindustrie het initiatief om een rondetafel rond duurzame voedingsconsumptie en -productie op te richten. Het doel is hoogkwalitatieve producten aan te bieden, in antwoord op de consumentenverwachtingen, en tegelijk onze bijdrage hierin duidelijk te communiceren naar alle schakels in de keten, in het bijzonder naar de consument.”

Laat het feit dat de landbouw een belangrijke schakel is van een keten nu ook precies het thema zijn waarop de Boerenbond inzet. ■

Op zoek naar oplossingen voor het falen van de markt

Copa-Cogeca wil dat werk wordt gemaakt van het versterken van de rol van de landbouw in de voedselketen. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Of niet? De Boerenbond is tevreden dat ook dat gedeelte van zijn eigen standpunt over het GLB na 2013 in het Copa-Cogecastandpunt te vinden is. De Boerenbond heeft een prille ervaring met ketenoverleg en wil die ervaring ook delen. Vorige week mocht Boerenbondvoorzitter Piet Vanthemsche nog de Belgische ervaring voorstellen aan de Europese landbouwministers. Wij vroegen Marc Rosiers, directeur van de Studiedienst, naar het hoe en waarom van ketenoverleg.

“De markt speelt vandaag een centrale rol in het Europese landbouwbeleid. Morgen zal dit niet anders zijn. De marktwerking is wel niet perfect. In het verleden greep de Europese Unie in, via een actief marktbeleid. Sinds 1992 trekt de Europese Unie zich stelselmatig terug uit de markt, met als gevolg toenemende schommelingen op de markt en structureel lage prijzen. Er is dus nood aan een alternatief regulerend kader dat, met respect voor de markt, een oplossing biedt aan het falen van de markt.”

– Ketenoverleg is zo'n regulerend kader?

“De Boerenbond heeft midden 2009 in overleg met de verschillende schakels in de agrovoedingsketen – met name de toelevering, het Agrofront, de voedingsindustrie en de voedingsdistributie – een breed overleg opgezet. Dit had tot doel een gedragscode te ontwik-

kelen voor goede en ethische handelspraktijken, bovenwettelijke kwaliteit te valoriseren en mogelijke centrale akkoorden (IPA's) te bereiken binnen een Europees kader. Dit alles moet de positie van de landbouwsector binnen de keten versterken, want die wordt steeds zwakker.”

– Dat 'ketenoverleg' is in ons land al een heuse structuur geworden?

“Met de publicatie van de gedragscode op 20 mei is het ketenoverleg een permanente structuur geworden, met een roterend voorzitterschap. De partners zijn de toeleveringsindustrie (Bemefa), het Agrofront (ABS, de Boerenbond en FWA), de voedingsindustrie (Fevia, Unizo, UCM) en de distributie (Fedis, Unizo, UCM). Indien andere organisaties uit de verschillende schakels willen toetreden, dan kan dat.”

– Hoe kan dit nu de toenemende concentratie (lees: macht) in de voedingsketen verminderen?

“Via het ketenoverleg willen we tot duidelijke afspraken komen in de keten. Een eerste resultaat is de gedragscode voor 'faire' handelspraktijken tussen de operatoren uit de verschillende schakels in de keten. Een tweede resultaat is de afbakening tussen bovenwettelijke kwaliteit voor markttoegang en commerciële bovenwettelijke kwaliteit. De kosten verbonden aan bovenwettelijke kwaliteit voor markttoegang zijn ten laste van de boer. Bovenwettelijke eisen kunnen alleen overkoepelend afgesproken worden. Bovendien moeten boeren de mogelijkheid krijgen om hun kosten te verkleinen door combi-audits te promoten. De kosten verbonden aan commerciële bovenwettelijke kwaliteit moeten in principe meer dan gedekt worden door de meerprijs die de consument hiervoor wil betalen. Op 20 september werden de werkzaamheden opgestart rond centrale akkoorden (IPA's). Die zullen in eerste instantie de algemene principes van de gedragscode

verder detailleren en concretiseren. De combinatie van een gedragscode en centrale akkoorden moet ervoor zorgen dat de onderhandelingspositie van de boer bij het afsluiten van individuele contracten versterkt wordt.”

Wordt ongetwijfeld vervolgd! Want in de voorstellen die de Europese Commissie dit najaar voor de zuivelsector zal neerleggen, zullen ongetwijfeld elementen van een dergelijk ketenoverleg zitten. Europa is zich bewust van het feit dat er nieuwe instrumenten aangereikt moeten worden om markten te stabiliseren en concentratie in de voedselketen tegen te gaan. De landbouwcommissaris heeft laten weten dat deze voorstellen niet tot de zuivelsector beperkt zullen worden, maar deel uitmaken van het debat over het GLB na 2013. Marc Rosiers bevestigt: “Er bestaat vandaag politieke wil om iets te doen aan de asymmetrische onderhandelingspositie van de landbouw in de keten. De discussie rond het GLB na 2013 opent perspectieven om de marktwerking eerlijker te laten verlopen. De Boerenbond wil daaraan zijn steentje bijdragen.” ■

De landbouw is slechts een deel van de keten.